

PRÁCE S ATLASEM

Celkem 30 bodů

1

8 bodů

National Hockey League, zkráceně NHL, je hokejová liga, které se účastní kluby ze Spojených států amerických a Kanady. Účastní se jí 30 mužstev, která jsou rozdělena do 2 konferencí: východní a západní. Každá konference je dále rozdělena do 3 divizí podle geografické polohy, což tedy dává dohromady 6 divizí. V názvu klubu se zpravidla vyskytuje i město, ve kterém mají svůj domácí stadion.

Přiřaď k divizím kluby:

KLUBY	DIVIZE
a. San José Sharks	Severovýchodní
b. Calgary Flames	Severozápadní
c. Ottawa Senators	Centrální
d. St. Louis Blues	Atlantická
e. Philadelphia Flyers	Pacifická

Z následujícího výčtu **podtrhni klub, který má svůj domácí stadion nejjižněji**:

Dallas Stars - Phoenix Coyotes - Chicago Blackhawks

Columbus Blue Jackets - Tampa Bay Lightning

Kolik hodin by měli v Pittsburghu, kdybys ve 22:00 volal ze San José do Pittsburghu výsledek právě skončeného zápasu?

2**9 bodů**

Spojené státy a Kanada sice mají společnou hokejovou ligu, nicméně mezi jednotlivými státy existují nejrůznější přírodní rozdíly. **Zakroužkuj správné slovo z dvojice tak, aby věty odpovídaly údajům v atlase:**

- Hustota zalidnění je na severovýchodě Kanady *nižší–vyšší* než na severovýchodě Spojených států.
- Podíl chráněných území na rozloze Kanady je *menší–větší* než ve Spojených státech.
- Nadmořská výška nejvyššího místa je v Kanadě *menší–větší* než v Spojených státech.

A nyní se pokusíme vzájemně **porovnat oba americké světadíly podle vybraných charakteristik. Vypiš údaje do tabulky.** Náповěda: pomoz si statistikou uvedenou v atlase.

Charakteristika	Severní a Střední Amerika	Jižní Amerika
Počet samostatných států		
Největší jezero (km ²)		
Počet obyvatel (mil.)		

3**4 body**

Příroda světa si zcela jistě zaslouží ochranu ze strany lidí. Z toho důvodu jsou zřizovány národní parky, které mají nejvyšší stupeň ochrany na úrovni státu. Z hlediska celosvětového významu určitého území se zřizují přírodní památky UNESCO. **Poznej z následujícího popisu, o který národní park či o kterou přírodní památku UNESCO se jedná:**

a) Území na Floridě s mokřady a specifikou faunou i florou v tropickém vegetačním pásmu.	
b) Území nacházející na poloostrově Arnhemská země, jeho název je totožný s jedním druhem papouška.	
c) Ekvádorské souostroví poblíž rovníku.	
d) Vodopády na hranicích mezi Zambíí a Zimbabwe.	

4**9 bodů**

Připiš písmeno obrysu státu k tomu správnému z následujícího seznamu. Měj na paměti, že v seznamu je států více, než je obrysů, a že obrysy států nemusí být severně orientovány a mohou vůči sobě být v jiném měřítku.

Státy:

Surinam

Malawi

Argentina

Egypt

Panama

Utah

Togo

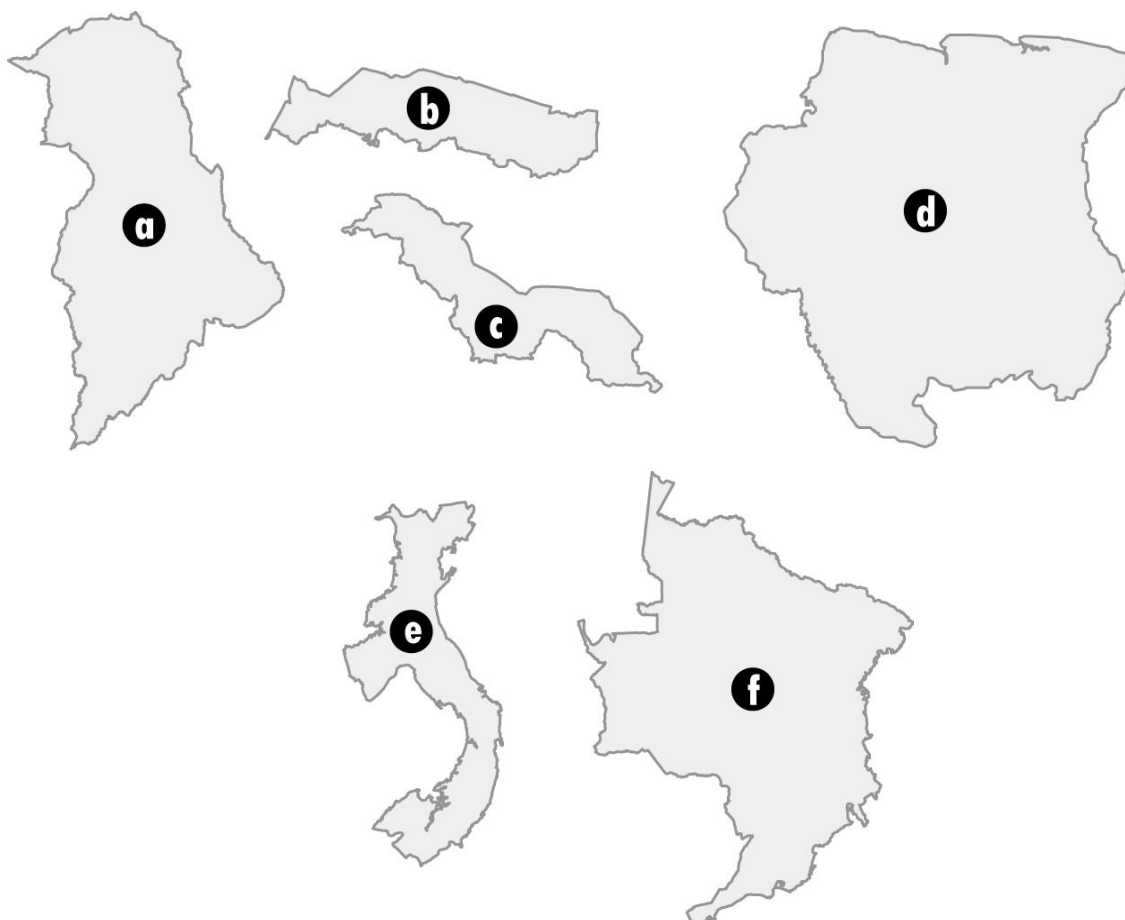
Nový Zéland

Středoafriická republika

Alžírsko

Kolumbie

Vanuatu

PÍSEMNÝ TEST GEOGRAFICKÝCH ZNALOSTÍ

Celkem 40 bodů

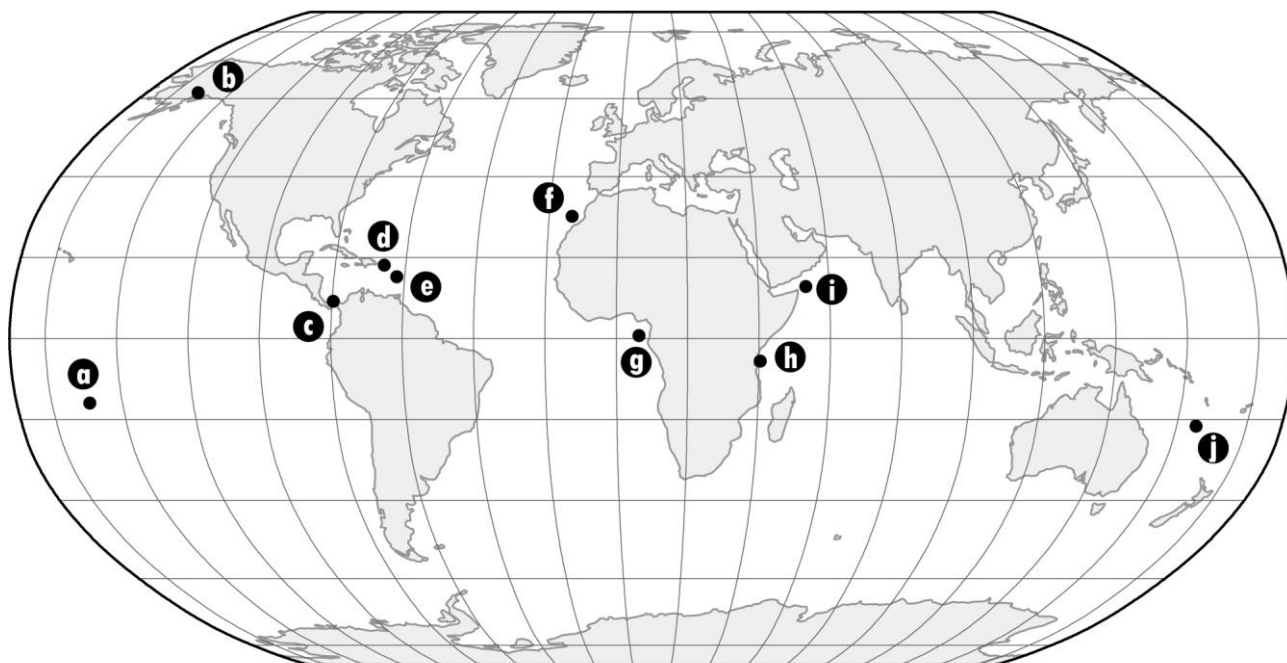
5

12 bodů

K následujícím místopisným pojmům **přiřaď písmeno, kterým jsou označeny v mapě.**

	Anchorage
	Tahiti
	Guadeloupe
	Portoriko
	Nová Kaledonie

	Lanzarote
	Sv. Tomáš
	Sokotra
	Panamá
	Zanzibar

Do výčtu pojmů v předchozí otázce **dva logicky nepatří z pohledu jejich vztahu k moři.**
Jmenuj, které to jsou. **Krátce vysvětli proč.**

6**3 body**

Spoj geografický název, živočicha a jeho přirozené prostředí výskytu do logických trojic.

Baffinův ostrov – Okavango – Hobart
voduška červená – d'ábel medvědovitý – medvěd lední
říční niva – sněžná pláň – tvrdolistý les

7**4 body**

Seřaď čtyři uvedená města podle doby, kdy v nich v daný den nastává pravé poledne (to znamená, že je Slunce na obloze nejvýše). První bude uvedené město, kde nastává poledne nejdříve a poslední město, kde nastává poledne nejpozději.

Lima – Brasília – Melbourne – Addis Abeba

8**6 bodů**

Poznej dva státy (A, B) podle jejich popisu:

Populačně největší stát na svém kontinentu, významný producent ropy. Při pobřeží se nacházejí tropické deštné lesy, vnitrozemí pokrývají především savany a suché savany. Největším městem (nikoliv však hlavním) a též významným přístavem je Lagos.

Stát A:

Rozlohou nevelký ostrovní stát, díky svým příznivým klimatickým podmínkám je častým cílem turistů z celého světa. Ti zde obdivují pláže s bílým pískem, průzračnou vodu Indického oceánu, vnitrozemské pralesy, exotickou faunu i floru nebo korálové útesy. Stát je celosvětově známý i díky velmi vzácným poštovním známkám modré a červené barvy.

Stát B:

9**6 bodů**

Napiš ke každému z následujících tvrzení, zda platí (platí, ano, pravda...), či neplatí (neplatí, ne, nepravda...). Pokud tvrzení neplatí, oprav ho tak, aby bylo pravdivé.

- a) Všechny vodní toky Západní Austrálie ústí do Tichého oceánu.
- b) Nejsevernější provincií Argentiny je Tierra del Fuego (Ohňová země).
- c) Amazonský prales má výrazně nižší biodiverzitu než tajga.

10**5 bodů**

Podtrhni ty státy, jimiž prochází rovník:

Tanzanie – Somálsko – Ekvádor – Madagaskar – Tunisko
Nigérie – Zambie – Paraguay – Kostarika – Botswana

Které šířkové vegetační pásmo je pro většinu států nacházejících se poblíž rovníku typické?

11**4 body**

Na americkém kontinentu se rozprostírají kromě jiných přírodních krajín i **prérie a pampy. Jaký je mezi nimi rozdíl?**

Napiš tři znaky, které mají prérie a pampy společné.

PRAKTICKÁ ČÁST

Celkem 30 bodů

TVARY ZEMSKÉHO POVRCHU

Krajina není neměnná. Některé tvary zemského povrchu vznikly před milióny lety působením vrásnění, jiné vytvořila nedávno tekoucí voda nebo výlev lávy ze sopky. Do podoby krajiny se v posledních stovkách let stále více zapisuje svým působením i člověk - výstavbou, těžbou a dalším využíváním krajiny. Geografové umějí z krajinné sféry vyčíst řadu zdánlivě skrytých informací. Vyzkoušejme si to nyní.

I. V rámečku je výčet pojmů různých tvarů reliéfu – s ním budeš pracovat po celý úkol I:

krápník – fjord – duna – zlom – vrása – meteorit – masiv
rašeliniště – kaňon – viklan – vádí – útes – sopka

12

7 bodů

Nejprve **přiřaď k charakteristice různých tvarů reliéfu jejich správné odborné pojmenování**. Pojmenování vybírej z pojmů v rámečku. Nezapomeň, že máš na výběr více pojmů, než je těch správných.

	Vyvýšenina tvořená vátými písky.
	Část horninové vrstvy či souvrství prohnutá tlakem do tvaru „vlny“.
	Výrůstek v jeskyni, zejména krasové, čnějící do volného prostoru.
	Velmi hluboké údolí s příkrými až svislými stěnami.
	Suché údolí zaplňované vodou jen občasně po deštích.
	Osamocená izolovaná skála, dotýkající se podloží pouze malou plochou.

Ve výčtu názvů tvarů reliéfu v úvodním rámečku se vyskytuje i pojmenování pro objekt, který vůbec **nemá svůj původ na planetě Zemi. Který to je?**

13**6 bodů**

Nyní, když jsi vyřadil z výčtu jeden objekt, který nevznikl na planetě Zemi, **rozděl všech dvanáct zbývajících tvarů podle toho, jestli typicky vznikly působením vnitřních sil** (mají původ v zemském nitru a nejsou závislé na vnějších podmínkách), **nebo vnějších sil** (vznikly působením větru, vody, apod.). (Tyto síly jsou často označovány jako geologičtí činitelé.)

Vnitřní síly:

Vnější síly:

II. Geografové pracují s pojmy „eroze“ a „zvětrávání“. K řešení otázky II. potřebuješ znát jejich význam:

Eroze je proces, kdy působí vnější geologičtí činitelé (vnější síly) na horniny, jejich zvětraliny a půdy tak, že je odstraňují ze zemského povrchu.

Zvětrávání je proces, kdy dochází k přizpůsobování se hornin podmínkám prostředí tak, že se horniny mechanicky rozpadají nebo chemicky rozkládají.

14**4 body**

Podtrhni v následujícím výčtu ty činitele, které způsobují erozi.

srážková voda – člověk – sopečná činnost – ledovec – zemětřesení – moře

15**3 body**

Zakroužkuj u každého z následujících tvrzení, zda je pravdivé či nepravdivé.

Nápovědu hledej v definicích „eroze“ a „zvětrávání“ na začátku úkolu II.

Eroze působí pouze na horniny. *pravdivé – nepravdivé*

Při zvětrávání dochází k zmenšování velikosti úlomků hornin. *pravdivé – nepravdivé*

Mezi zvětráváním a erozí je rozdíl. *pravdivé – nepravdivé*

16**4 body**

Na dvou fotografiích jsou podobné motivy: pohled přes vodní hladinu na strmě se zvedající okolí. Geograf však mezi oběma obrázky vidí určité rozdíly. Vidíš je také? **Odpověz na následující otázky.** Pomohou ti pojmy z otázky 14.

Obr. 1, Foto: Jan Hátle

Obr. 2, Foto: Jan Hátle

	Který vnější činitel se na dnešním vzhledu krajiny na obrázku 1 podílel nejvíce? (Nápověda: všimněte si pravidelnosti a ostrých úhlů teras)
	Který vnější činitel se na dnešním vzhledu krajiny na obrázku 2 podílel nejvíce? (Nápověda: všimněte si „obroušených“ až „hladkých“ tvarů reliéfu)
	Na kterém obrázku jsou viditelnější změny, ke kterým došlo během posledních 100 let?
	Na kterém obrázku je protější břeh vzdálen více metrů?

17

6 bodů

V následující tabulce jsou vyjmenovány pojmy pro označení vypuklých tvarů zemského povrchu a jsou seřazeny podle rozdílu v nadmořské výšce mezi vrcholem a úpatím (tzv. relativní výška):

označení	pahorek	vrch	hora	velehora
relativní výška	do 150 m	150-300 m	300-600 m	nad 600 m

Jak bys označil tvar reliéfu, víš-li, že vrchol má nadmořskou výšku 837 m a úpatí se nachází v 601 m? Dolož výpočtem.

O kolik metrů výše by se musel nacházet vrchol, aby mohl tento tvar nést označení velehora? (Výška úpatí zůstala nezměněna.) Dolož výpočtem.

Kolik vrstevnic bys při cestě z úpatí až na vrchol (837 m) pomyslně protnul na mapě se základním intervalem vrstevnic 20 metrů?